

Pon, 3-10-2022, 09:24:22

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

Poveznice

Snalaženje

Svi članci

smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (1)

Objavljeno: 31. srpnja 2022.

1 komentar

Nizanka u deset nastavaka donosi svjedočanstva i manje poznate činjenice o životnom putu ubijenoga vukovarskoga stomatologa i književnika Renéa Matouška (1958. – 1991.) s ciljem sadržajnijega upućivanja hrvatske javnosti u njegovu snažnu osobnost i svestrano stvaralaštvo prekinuto velikosrpskom agresijom na Vukovar i mučeništvom na „Veleprometu“.

Prolog: Ime koje bismo morali bolje poznavati

Ime Renéa Matouška, nažalost, nije poznato široj javnosti. Duboko je i složeno zašto je tomu tako, s obzirom na to da je i njegov život, prekinut u 34. godini na vukovarskom „Veleprometu“ nakon pada grada heroja 1991. godine, sinonim za mučenništvo u vrijeme stvaranja hrvatske države. I poticaj omalovažavanoj kulturi sjećanja. O dvadesetoj obljetnici ekshumacije i identifikiranja Matouškovih posmrtnih ostataka, a zatim i pokopa 22. studenoga 2002. godine na Memorijalnom groblju u Vukovaru, želja je osvjetliti i proslaviti Renéovo životno djelo, darivano punim srcem svijetu od rođenja uz Dunav i Vuku 7. veljače 1958. godine. Iako postoji mrežna stranica s osnovnim podatcima, makar se u bespućima svemrežja može pronaći pojedini videozapis, premda su dostupne zbirke pjesama, kratke priče i novinski članci, stalan je osjećaj kako se za Renéa može i mora učiniti više. Jer u obiteljskoj ostavštini, kako onaj vukovarskoj kod brata Roberta, tako i velikogoričkoj kod šire majčine obitelji, ostale su neobjavljene pjesme i fotografije, a svatko blizak pokojnomu Renéu ima svoju priču, neovisno u kojem je razdoblju svjedočio o širini talenta pokojnoga Matouška. I one se, ispričane čak i od međusobno neupoznatih osoba, slažu u jedinstvenu cjelinu. Onu koja mislima različitih ruku riše portret istoga čovjeka, kao u haikuu prijatelja mu i suputnika u obrovačko-žegarskim danima Tomislava Marijana Bilosnića: *Krv, vrisak, ruža / René Matoušek sam / u Vukovaru.*

Najlakše je napisati ili pročitati biografske rečenice, ali kada kada iza njih stoji čitav jedan (ne)pokoreni svijet mladića nadarenoga za glazbu, književnost, fotografiju, film i esperanto, odlučnoga da tragom starijega brata dođe studirati stomatologiju u Zagreb, potom se tragom prve službe zaputi u nepoznat mu zadarski i zрманjski krajolik, pa u predvečerje Domovinskoga rata vrati u rodni grad, ne sluteći da revitalizacijom Društva „Hrvatski dom“, kojemu je postao tajnikom na obnoviteljskoj skupštini 14. prosinca 1990., počinje muka golema, krvave bitke za slobodnu i suverenu Republiku Hrvatsku. Sve uz redovito obavljanje stomatološkoga posla u ambulanti obučarskoga giganta „Borova“, poslije i u Stručnom operativnom štabu vukovarske bolnice. Iako je u sebi nosio proročki dar, ovjekovječen već prvom zbirkom pjesama „Jaka veza“, s naslovnicom sebe obješenoga o teške lance, teže i od Jevtušenkove poezije, René Matoušek bio je čovjek mira, do posljednjega ovozemaljskoga udaha uvjeren da vrijedi svjedočiti vlastite ideale, zanesenjački, čak i kada ruševine obiteljskoga doma i baroknoga grada bez komentara govore o nepodnošljivom barbarstvu pri kraju epopeje klonice 20. stoljeća, kako je Vukovar nazvao Jean-Michel Nicolier, čije tijelo, pogubljeno na Ovčari, još nije ni pronađeno.

Ono što je zajedničko svakomu spomenu imena Renéa Matouška jest radost na licima svih koji su imali čast poznavati ga, opisujući anegdote iz djetinjstva i mladosti, govoreći o njemu kao da će se svakoga trenutka pojaviti i kazati štogod duhovito kao „sve prođe, pa i doživotna robija“, tamo u glasovitom Šapudlu Pavla Pavičića, ili na korzu u Velikoj Gorici, gradu u kojem je proveo studentske dane. Uz svjedoke vremena i svi Matoušekovi prostori bivaju oživiljeni, uvjerljivošću prizora koje je i sam opisivao u „Avanturama zubara iz Vukovara“, začuđen podvelebitskim mentalitetom, on – turopoljski Slavonac, naviknut na dunavski sjeverac, priučen na moćnu planinsku buru, jedini Hrvat u selu s isključivo pravoslavnim žiteljima – i tako pet godina. Kontrapunkt je Renéove biografije biti omiljenim (i jednim) stomatologom u kraju gliničnih obećanja, uklanjati karijese pripadnicima istoga naroda koji će mu ubrzo doći glave, samo zato što je svojom profesionalnošću, kao i darovitošću za pisanu riječ, nazivao stvari pravim imenom. Njegova kritička rubrika „Carski rez“ u „Osječkom tjedniku“ ubadala je zaštitnike „bratstva i jedinstva“, zagovornike Knina kao glavnoga grada pobunjenih Srba, ironizirao je „hrvatsko-srpske endemske biljke i jugo-hortikulturu“ – Matoušekovi tekstovi aktualni su i tri desetljeća poslije, kada se vrijeđa zdrav razum svima koji pamte. A ima ih, i onih koji vrijeđaju i onih kojima je dano dalekosežnije pamćenje. Pamćenje koje ne će prešutjeti ni činjenicu da je posljednju zbirku pjesama „Žegar“, veličine kutije šibica s japanskom zastavom, objavio u biblioteci „Matsuo Basho“ u vojvodanskim Odžacima – na ćirilici. Kakav paradoksnu mučeničke istine, kakva suprotstavljenost svega što će boljeti. I boli. Nosio je ljubav prema svim pismima, ali knvici nikad nemaju vremena za čitanje.

HR kalendar

- o 2. listopada 1872. rođen Robert Frangeš Mihanović
- o 2. listopada 1897. praizvedba opere „Porin“
- o 2. listopada 1971. poginuo Rene Marčić
- o 2. listopada 1978. umro Zvonimir Katalenić
- o 2. listopada 1997. umro Grgo Gamulin
- o 2. listopada 2007. umro Šime Dodan
- o 3. listopada 1905. potpisana Riječka rezolucija
- o 3. listopada 1929. zabranjeno isticanje hrv. zastave

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

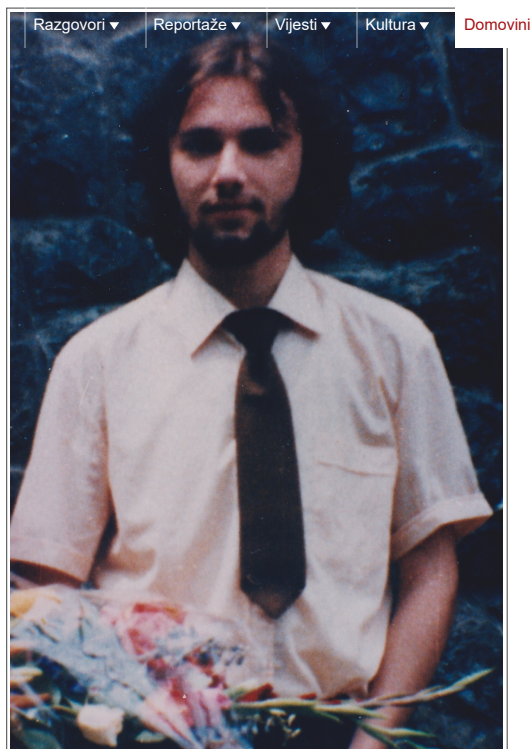
Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

ink:

Zapamti me

- o Zaboravili ste korisničko ime?
- o Zaboravili ste lozinku?

René Matoušek na promociji svojega brata, kolege stomatologa Roberta

Tko je uistinu bio René Matoušek? Zašto je njegovo ime svedeno na lokalni okvir, na rijetke prigodne svečanosti kakve su bile „DA za Renéa“ u Velikoj Gorici, još tijekom potrage za njegovim zemnim ostacima, nazvane po nagrađenoj mu „Najkraćoj ljubavnoj pjesmi: DA“. Recitiraju samotne duše „Pet minuta tvoga potiljka“, pjevuše „U meni ljubavi ima“ koju je na Renéove stihove uglazbila profesorica Dubravka Ratkaj, naklone se oni stariji Renéovoj bisti izrađenoj rukom Mladena Mikulina u onom istom, obnovljenom „Hrvatskom domu“ u Vukovaru, sjete ga se kolege esperantisti u publikacijama i kod posjeta delegacija s Dalekoga istoka, novinari u veljači i studenom posvete sve rjeđe tekstove čuvanju uspomene u eutanaziranim rubrikama kulture. Da, uklesano je ime i prezime Renéa Matouška u „Glas hrvatske žrtve – Zid boli“ na zagrebačkom Mirogoju, u kenotafu svetišta Sveta Mati Slobode na Jarunu, u obnovljenom vukovarskom franjevačkom samostanu uz crkvu sv. Filipa i Jakova, s dvorišnim pogledom na Dunav, ali – uz pijetet prema svim žrtvama Domovinskoga rata, o njima je potrebno svjedočiti i prije i nakon komemorativnih obljetnica. Valja proniknuti u bogatstvo svakoga pojedinoga životopisa, učiniti da (p)ostanu simbolom vremena koje se sve teže otima zaboravu (samim svojim habitusom prolaznosti), jer njihova žrtva obvezuje na bolje poznavanje učinjenoga i zaustavljenoga velikosrpskom agresijom. Ne, to nipošto ne znači ostati vezan „samo“ uz 1991. godinu, i sve ostale ratne godine, nego iskoristiti prigodu s pouzdanim sugovornicima – da se ne zaboravi. Ma kako se često spominjalo, nikada nije dovoljno.

Ova nizanka posvećena je Renéovoj majci Božici Matoušek koja je preminula 21. travnja 2021. godine u 95. godini. Vedrinom je oduševljavala svoje bližnje, prisjećajući se mlađega sina u punini (i) njegova optimizma, protkanoga talentom i savjesnim radom na stomatološkom i književnom području, ali i duhovitošću. Lako je primjetna i Renéova dosjetljivost još na ranim fotografijama djetinjstva, u šokačkoj narodnoj nošnji, ljetovanjima u Selcu, veslanju uz najdraže dvije rijeke, dar izražen u gitarističkom umijeću, novinarskom i književnom stvaralaštvu, uz neizbježnu humorističnu crtu, odliku načitanoga mladića široke naobrazbe. Onoga koji je cinično zbirku pjesama „Prasci“ umnožio u šest primjeraka i podijelio najbližima, onoga koji je bio svjestan da iznova živimo „1984.“ i „Životinjsku farmu“, samo se promijene imena „Velikoga brata“ i „Napoleona“, sve ostalo isti je napoj namrijete manipulacije. Kako zaboraviti da je glumačkom izvedbom na esperantu oduševio i velikoga škotskoga pjesnika Williama Aulda, koji je prepoznao univerzalnost umjetnosti, čak i kada ona stoji bespomoćna pred svjetskim krojačima zaraćene, isplativije stvarnosti?!

S majkom Božicom (lijevo), tetom Ankićem Brigljević-Harak i sestričnom Sandrom Harak posjetio je 1988. manastir Krupu nedaleko od pravoslavnoga sela Žegara u kojem je radio pet godina (Foto: Nenad Harak, Réneov bratić)

Sve je to bio Réne Matoušek, pa i radijski amater iz napaćenoga vukovarskoga sokaka, koji je svojom agilnošću sve do okupacije Hrvatskoj i svijetu pokušavao izreći istinu o rodnom gradu, znajući da je krvava i bolna, s istom podijeljenom sudbinom Siniše Glavaševića, Branimira Polovine i drugih (ponekih i preživjelih) junaka etera kada je to

bilo najteže. Umjesto sjećanja, imamo primjere gruboga obezvrjeđivanja vukovarskih iše, psovku nad Vukovarem novinarsko strukovno društvo nagrađuje, što mnoge može pokolebati u **Domovini** iše, drukčije, tiše, ljekovitije. Ako se što može naučiti od Renéa, to je da treba sačuvati dostojanstvo i kada smrt ima oči dojučerašnjega susjeda, ili kada život zaboravnima donosi prolazna priznanja. Tamo, „negdje u kraju i zatišju“, bit će dovoljno vremena svesti račune sa psovačima i trubačima koji u Hrvatskoj 2022., s maskama neshvaćenih patnika, identitet kameleonki prilagode političkom trenutku. Njihovo „NE“ jamačno ne može i ne će biti jače od Renéova „DA“. Ako i nije utjeha kostima koje počivaju u vukovarskoj Aleji hrvatskih branitelja, primjerno je ići težim putom, što dalje od dnevne politike, što bliže vjerodostojnomu svjedočenju o životnim stanicama Renéa Matouška.

Agonija plača

O silnoga li plača
zar ljubav iz njega teče?
Ne, ona je sve jača,
sa njim je bol što ga peče.

Silinu smrti te
ne osjeti od djetinjstva,
a smrt mu je sada, gle
vodi putima spokojstva.

Hej, zašto moraš poći
ka dvorovima vječne tmine?
Hej, krik u turobnoj noći
kroz ulice puste se vine.

U magli vidje ruke
što grle ga i sada
premda u grotlu muke
grč ih svine iznenada.

Vidje tad zlatne kose
ugleda blažene oči,
Kuda, kuda je nose?
završiti tada i skoči.

Poletje tada divlje
iščezne san mu najdraži,
juri, leti sve življe
od neba milost da traži.

Al skrušen padne odmah
mučninom izmučen, jadan,
užasne noći zadah,
sputa ga, on usne hladan...

(neobjavljena šansona iz ostavštine Renéa Matouška)

Tomislav Šovagović

Tekst je dio niza „René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča“, a objavljen je na Portalu HKV-a u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2022. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano:

- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (2)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (3)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (4)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (5)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (6)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (7)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (8)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (9)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (10) - KRAJ

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

Papa Franjo se obratio Putinu i Zelenskom

19 hours ago • 5 comments

Papa Franjo u nedjelju je "zamolio" ruskoga predsjednika Vladimira ...

A. Drndelić: Dalića za predsjednika ...

6 days ago • 2 comments

Pobjednici u nogometnoj sferi, a Čiro i Dalić to jesu, prepoznaju se i slave ...

Primorac: Snižavanje PDV-a nije polučilo ...

5 days ago • 1 comment

Ministar financija Marko Primorac rekao je u srijedu u Saboru da mjera ...

A. I Arr

4 da

Arr razl sval